

רשומות

הצעות חוק

10 במרס 1981

1524

ד' באדר ב' התשמ"א

צמוד

274	חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 16), התשמ"א-1981.
278	חוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס) (תיקון), התשמ"א-1981.
280	חוק לתיקון פקודת המסים (גביה) (מס' 2), התשמ"א-1981.

חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 16), התשמ"א – 1981

1. בחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן – החוק העיקרי), בכי מקום שבו מדובר ב"מקרקעין" ו"נכסים", למעט הפרק השמיני וסעיף 54(א), יבוא במקומם "קרקע" ושינויי הצורה הדקדוקיים המחוייבים ייעשו לפי זה.
2. בסעיף 1 לחוק העיקרי –
- (1) ההגדרות "בנין" עד "בנין עסקי", "גמר בניה", "ישוב ספר" עד "מלאי חקלאי" ו"מקרקעין" עד "שכירות מוגנת" – בטלות;
- (2) בהגדרת "בעל" –
- (1) בפסקאות (1)(א) ו-(ב), במקום "לתקופה העולה על חמש שנים" יבוא "לתקופה שאינה פחותה מ-25 שנים";
- (2) פסקה 2 – בטלה.
- (3) אחרי הגדרת "מס" יבוא:
- "קרקע" – קרקע פנויה לרבות קרקע שעליה מבנה בתהליך בניה ולמעט קרקע חקלאית;

דברי הסבר

בשל מקרקעין לקרן מיוחדת לשם תשלום פיצויים בעד נזקי מלחמה ונזקי בצורת.

הזכות לקבלת פיצויים מותנית כיום בתשלום מס הרכוש כדין. עתה, כשמוצע לבטל את מס הרכוש לגבי כל הנכסים פרט למגרשים המיועדים לבניה, שמטיבם אינם צפויים לנזקי מלחמה או לנזקי בצורת, ומאחר שבתנאים הקיימים בארץ צפויים עדיין נזקי מלחמה וברוך הטבע גם נזקי בצורת, מוצע לקבוע כי בעלי נכסים שהיו זכאים עד כה לפיצויים בשל הנזקים האמורים ימשיכו להיות זכאים להם ללא כל חובת תשלום.

לגבי הזכות לפיצויים בשל נזקים לנכסים שלפי החוק הקיים לא הלה בשלהם חובת תשלום מס, זכות שהותנתה בתשלום מיוחד, ימשיכו לחול ההוראות הקיימות.

קרן הפיצויים שנצברה עד כה, לרבות הרווחים שיוספו עליה, תמשיך לשמש לתשלום הפיצויים עד שתתמצה; לאור מכן יהיה צורך לייעד מכספי התקציב למטרה זו.

כיום מוטל מס רכוש על סוגי נכסים רבים, כולל על אמצעי הייצור (ציוד, מלאי, נכסים חקלאיים, מבנים תעשייתיים ומסחריים ודירות להשכרה). מס הרכוש על אמצעי הייצור מוכר כהוצאה לענין מס הכנסה ומשום כך תהיה לביטולו רק השפעה חלקית על צמצום ההכנסות; לעומת זאת חלק המס שנושאים בו בעלי הנכסים האמורים מכביד על המשק בהיותו גורם לייקור העלויות.

גביית המס המוטל על דירות כרוכה בקשיים מינהליים ניכרים וההכנסה מהן איננה גדולה – מחד, והיא גורמת סבל רב לאזרח – מאידך.

לגבי קרקעות מוצע להשאיר את המס, שכן המס עליהן מהווה כ-40% מכל מס הרכוש. בנוסף על כך מהווה המס על קרקעות גורם אנטי ספקולאטיבי, שכן מלאי הקרקעות הוא מוגבל והמס עליהן, שהוא 2½% משוין, מהווה גורם מדרבן להקדמת בניה.

לפי החוק הקיים מועברים 40% ממס הרכוש הנגבה בשל ציוד ומלאי ו-20% ממס הרכוש הנגבה

1 ס"ח התשכ"א, עמ' 100.

— "קרקע חקלאית" —

(1) קרקע שיועדה לחקלאות בתכנית על פי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה—1965², או הוכרזה כקרקע חקלאית לפי סעיף 5 לתוספת הראשונה לחוק האמור;

(2) קרקע המשמשת לעסק במשקו החקלאי של בעליה שהוא חקלאי;

ביטול סעיפים א1 ו-2א	2. סעיפים א1 ו-2א לחוק העיקרי — בטלים.
תיקון סעיף 3	4. בסעיף 3 לחוק העיקרי, פסקאות (2) עד (11) — בטלות.
ביטול סעיפים 4 עד 11	5. סעיפים 4 עד 11 לחוק העיקרי — בטלים.
תיקון סעיף 12	6. בסעיף 12 לחוק העיקרי, המלים "למעט קרקע של חקלאי המשמשת לו בחק- לאות" — יימחקו.
ביטול סעיפים 13 עד 116	7. סעיפים 13 עד 116 לחוק העיקרי — בטלים.
תיקון סעיף 17	8. בסעיף 17 לחוק העיקרי, סעיף קטן (א) — בטל, והסימון (ב) יימחק.
ביטול סעיפים 18 עד 118	9. סעיפים 18 עד 118 לחוק העיקרי — בטלים.
תיקון סעיף 19	10. בסעיף 19 לחוק העיקרי — (1) סעיף קטן (ב) — בטל; (2) בסעיף קטן (ג), במקום פסקה (2) יבוא: " (2) אם לאחר השומה הפכה הקרקע לבנין או נשתנה הגדרה באופן אחר, ותקפו של התיקון יהיה מיום גמר הבנין או שינוי ההגדרה."
תיקון סעיף 20	11. בסעיף 20 לחוק העיקרי — (1) בסעיף קטן (ב), במקום "12%" יבוא "20%"; (2) בסעיף קטן (ג), במקום "6%" יבוא "10%".
ביטול סעיפים 21 ו-21א	12. סעיפים 21 ו-21א לחוק העיקרי — בטלים.
ביטול סעיפים 22 עד 23	13. סעיפים 22 עד 23 לחוק העיקרי — בטלים.
תיקון סעיף 24	14. בסעיף 24 לחוק העיקרי, במקום "לפי סעיפים 19, 22 או 22א" יבוא "לפי סעיפים 19 או 22" והמלים "או לסוגים שונים של נכסים" יימחקו.
ביטול סעיפים 25 ו-25ב	15. סעיפים 25 ו-25ב לחוק העיקרי — בטלים.

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

16. סעיפים 26 ו-27 לחוק העיקרי — בטלים. ביטול סעיפים 26 ו-27
17. בסעיף 28 לחוק העיקרי, במקום "שומת מקרקעין" יבוא "שומה" והסיפה המתחילה במלה "והטוען" — הימחק. תיקון סעיף 28
18. בסעיף 33 לחוק העיקרי —
 (1) בסעיף קטן (א)(1) המלים "או מבנה בתהליך בניה" — יימחקו.
 (2) סעיף קטן (ב) — בטל. תיקון סעיף 33
19. בסעיף 34 לחוק העיקרי, "18א" — יימחק. תיקון סעיף 34
20. במקום סעיף 35 לחוק העיקרי יבוא:
 "הגדרות 35. בפרק זה —
 "ישוב ספר" — ישוב ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הודיע עליו שהוא ישוב ספר;
 "מטעים" — עצים לרבות גפנים המשמשים או מיועדים לשמש לעסק לרבות היבול שעליהם;
 "מלאי" — מיטלטלין מכל סוג שאינם לשימוש האישי של בעליהם או של בני ביתם ואינם כסף או דברים שבראוי;
 "נוק" — נוק מלחמה, נוק עקיף ונוק בצורת;
 "נוק מלחמה" — נוק שנגרם לגופו של נכס עקב פעולות מלחמה על-ידי הצבאות הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל או עקב פעולות מלחמה על-ידי צבא הגנה לישראל;
 "נוק עקיף" — הפסד או מניעת ריווח כתוצאה מנוק מלחמה בתחום ישוב ספר, או מחמת אי אפשרות לנצל נכסים המצויים בתחום ישוב ספר עקב פעולות מלחמה על-ידי הצבאות הסדירים של האויב או עקב פעולות איבה אחרות נגד ישראל, או עקב פעולות מלחמה על-ידי צבא הגנה לישראל;
 "נכס" — קרקע, קרקע חקלאית לרבות היבול שעליה, בנין, מבנה בתהליך בניה, מטעים, מלאי וציוד הנמצאים בשטח המדינה וכן כלי שיט וכלי טיס הרשומים בישראל או החייבים ברישום בישראל אף אם אינם מצויים בה;
 "ציוד" — מכונות, מיתקנים, רהיטים ולכוש אחר המשמשים או מיועדים לשמש ציוד לעסק, רכב רשום או חייב ברישום על פי פקודת התעבורה³, כלי שיט וכלי טיס, בריכות מים המיועדות בעיקרן לשחיה ומבנים ארעיים".
21. בסעיף 36(א) לחוק העיקרי —
 (1) בפסקה (1), במקום "לקבלת הפיצויים" יבוא "לקבלת פיצויים בעד נוק";
 (2) פסקאות (5), (6) ו-(8) — בטלות. תיקון סעיף 36

3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

22. סעיף 37 לחוק העיקרי — בטל. ביטול סעיף 37
23. סעיף קטן (א) של סעיף 38 לחוק העיקרי — בטל, והסימון (ב) יימחק. תיקון סעיף 38
24. סעיפים 146 ו-146 לחוק העיקרי יועתקו להיות סעיפים 38 א ו-38 ב ויתוקנו כך:
 (1) בסעיף 38 לחוק העיקרי —
 (א) בסעיף קטן (א), המלים "מקרון הפיצויים" — יימחקו;
 (ב) בסעיף קטן (ב), פסקה (1) בטלה;
 (2) בסעיף 38 לחוק העיקרי —
 (א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:
 " (א) שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות כי שולמו פיצויים בעד גזק מלחמה לחפצים שאינם נכס והמצויים בבית מגוריו של אדם (להלן — הפצים ביתיים);"
 (ב) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (1) יבוא:
 " (1) השווי הכולל של הפצים ביתיים שעבורם ישולמו פיצויים ללא תשלום עבור ביטוחם והשווי הכולל המקסימלי של הפצים ביתיים שניתן לבטחם עבור תשלום לפי בקשת בעליהם."
25. בסעיף 39 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ב) — בטל, והסימון (א) יימחק. תיקון סעיף 39
26. סעיפים 40 עד 43 לחוק העיקרי — בטלים. ביטול סעיפים 40 עד 43
27. בסעיף 45 לחוק העיקרי —
 (1) בסעיף קטן (א) —
 (א) בפסקה (2), הסיפה המתחילה במלים "וכן נכס שנהרס" — תימחק;
 (ב) פסקאות (3) עד (7) — בטלות;
 (2) סעיף קטן (ב) — בטל. תיקון סעיף 45
28. סעיפים 45 א עד 46 לחוק העיקרי — בטלים. ביטול סעיפים 45 א עד 46
29. סעיף 46 לחוק העיקרי — בטל. ביטול סעיף 46
30. בסעיף 51 לחוק העיקרי —
 (1) בסעיף קטן (א), המלים "שנקבעו בסעיף 23 (א) והמועדים" ו-"27" — יימחקו.
 (2) סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יימחקו.
 (3) בסעיף קטן (ד), במקום "או המקדמה או מקצתם" יבוא "או מקצתו". תיקון סעיף 51
31. בסעיף 53 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב), במקום "לערר ולערעור לפי סעיפים 26 עד 27" יבוא "או לערר לפי סעיפים 26 ו-27". תיקון סעיף 53

32.	סעיפים 54 א עד 54 ל לחוק העיקרי — בטלים.	ביטול סעיפים 54 א עד 54 ל
33.	בסעיף 55 לחוק העיקרי, המלים "שאיננו מלאי" — יימחקו.	תיקון סעיף 55
34.	סעיף 56 א לחוק העיקרי — בטל.	ביטול סעיף 56 א
35.	סעיף 63 לחוק העיקרי — בטל.	ביטול סעיף 63
36.	התוספת לחוק העיקרי — בטלה.	ביטול התוספת
37.	(א) כספי קרן הפיצויים שנצברו על פי סעיפים 35 ו-37 לחוק העיקרי לפני ביטולם בחוק זה, ימשיכו לשמש לתשלום פיצויים בעד נזק; כספי הקרן שלא הוצאו, יושקעו לפי הוראות שר האוצר והרווחים מהשקעות אלה יצורפו לקרן ויהיו חלק ממנה. (ב) שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר הנהלת קרן הפיצויים.	הוראת מעבר לענין קרן הפיצויים
38.	לכל חוב מס בשל נכסים שהמס עליהם בוטל לפי חוק זה, שלא ישולם עד יום כ"ו בניסן התשמ"א (30 באפריל 1981) ייוסף החל במועד האמור קנס פיגורים של 1/2% לכל שבוע של פיגור, או חלק ממנו, וזאת בנוסף לקנס המוטל על איחור בתשלום המס לפי כל דין.	הוראת מעבר לגבי תשלום חובות מס בשל נכסים שהמס עליהם בוטל

חוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס) (תיקון), התשמ"א — 1981

1. בסעיף 1 לחוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס), התשכ"ז—1967 (להלן — החוק העיקרי), במקום הגדרות "מנהל", "חוק מסים" ו"רשות מס" יבוא:
- "חוק מסים" — חיקוק הודן בהטלת מסים, או תשלומי חובה, ששר האוצר ממונה על ביצועו;
- "מנהל" — מי שמונה על פי חוק מסים להיות נציב או מנהל לענין אותו חוק;
- "רשות מס" — מנהל וכל אדם המועסק בביצועו של חוק מסים שהמנהל מינהו לענין חוק כאמור;

דברי הסבר

לראות בהם ובמבצעי החוקים השונים רשויות מס נפרדות; ואם רשויות אינן נפרדות אין להן אפשרות לפי החוק העיקרי למסור ידיעות אחת לשניה. מוצע, לכן, לתקן את ההגדרות כך שמבצעי כל חוק ייראו כרשות מס בפני עצמה, כך שלא יהיה ספק בדבר יכלתם להעביר ידיעות אחת לשניה.

הגדרת "רשות מס" שונתה כך שהיא תכלול לא רק עובדים שהם במעמד של עובדי המדינה אלא כל מי שמועסק בביצועו של החוק; דבר זה חיוני כיום נוכח המגבלות בקבלת עובדים לשירות המדינה והצורך במסירת עבודות כמו ניקוב וכיו"ב לגורמים שמחוץ לשירות המדינה.

סעיף 1 "מנהל" מוגדר בחוק העיקרי כך: "נציב מס הכנסה, מנהל אגף המכס והבלו, מנהל מס שבה מקרקעין, מנהל מס עזבון או כל מי שנושא את אחד התארים האמורים לענין כל דין."

"רשות מס" מוגדרת כך: "מנהל וכן כל עובד מדינה המועסק על-ידי המנהל."

סעיף 2 לחוק העיקרי קובע שרשות מס אחת תהא רשאית למסור ידיעות, שהיא חייבת לשמרון בסוד, לרשות מס אחרת.

כיום ישנם מנהלים הממונים על ביצועם של מספר חוקי מסים וספק אם לפי הנוסח הקיים ניתן

1 ס"ח התשכ"ז, עמ' 136.

2. במקום סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:

3. (א) דין ידיעות שקיבלה רשות מס מכוח סעיף 2 כדין ידיעות שהשיגה ממקור אחר, ורשאית היא לגלותן לענין ביצוע החוק שבביצועו היא מועסקת ולענין הגשת תביעה פלילית על עבירה על אותו חוק.

(ב) בכפוף לאמור בסעיף קטן (א) יחולו לגבי ידיעות שקיבלה רשות מס מכוח סעיף 2 גם הוראות הסודיות החלים על רשות המס שמסרה את הידיעות.

"דין של ידיעות שנמסרו"

3. אחרי סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:

3א. על אף האמור בכל חוק מסים, תהא רשות מס רשאית למסור ידיעות לרשות שיפוטית לענין דיון בביצועו של חוק מסים אחר, או בעבירה על חוק כאמור, אם מותר לה למסור אותן ידיעות לרשות המס המועסקת בביצועו של אותו חוק מסים.

"מסירת ידיעות על-ידי רשות המס המוסרת"

דברי הסבר

אי אפשר יהיה להשתמש בה לשם ביסוס השומה של מס הכנסה בפני בית משפט או לשם הגשת תביעה פלילית בשל עבירת מס הכנסה, משום שבחוק מס קניה נאמר אז: "לא יגלה אדם כל ידיעה שהגיעה אליו בתוקף תפקידו לפי חוק זה, אלא אם נדרש לגלות תה על-ידי בית משפט, לצורך חוק זה או בקשר עם תביעה פלילית על עבירה על חוק זה".

משום כך מוצע לתקן את החוק כך שאמנם תחול חובת סודיות על ידיעות שנתקבלו ממבצעי חוק מס אחד על-ידי מבצעי חוק המס האחר אולם חובת שמירת הסודיות לא תמנע את אפשרות ביצועו של חוק המס האחר.

סעיף 3 לפי חוקי המסים הקיימים מותר לרשות מס לגלות לבית המשפט ידיעות רק בקשר לביצוע חוק המסים שהיא אחראית לביצועו או בענין זה על אותו חוק מסים.

מטרתו של סעיף 3א המוצע היא לאפשר לרשות מס שקיבלה ידיעות מרשות מס אחרת להזמין את רשות המס שמסרה את הידיעות להעיד בבית משפט.

סעיף 2 לחוק העיקרי קובע כי לענין חובת השמירה על הסודיות, דין ידיעות שנמסרו לרשות מס מכוח החוק, כדין ידיעות שהשיגה מכל מקור אחר אלא שלענין זה יחולו עליה גם כל הוראות הסודיות החלות על הרשות שמסרה אותן.

הוראה זו באה להגן על חובת שמירת הסודיות שבחוקי המסים השונים ולא לאפשר ביטולם בעקיפין. החשש העיקרי היה לגבי מסירת ידיעות לרשות מס, אשר בחוק שעל ביצועו היא ממונה אין חובת שמירת סודיות, כמו במקודת המכס, למשל.

במקרה כזה, אלמלא נאמר הדבר במפורש, יכולה היתה הרשות המקבלת, שאין לגביה חובת שמירת סודיות, למסור לכל דיכפין ידיעה שקיבלה מרשות מס החייבת בשמירת סוד.

בזמנו ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי שפירש את הוראת סעיף 3 לחוק העיקרי כך שלמעשה הוא מסכל את כל מטרת החוק; שכן הוא קבע כי ידיעה שנתקבלה, למשל, באגף מס הכנסה ממבצעי מס קניה,

חוק לתיקון פקודת המסים (גביה) (מס' 2), התשמ"א — 1981

הוספת סעיף 112

1. אחרי סעיף 112 לפקודת המסים (גביה) 1, יבוא:

"אמצעי אכיפה
מיוחדים למסים
שטר האוצר
ממונה על
ביצועם

112. (א) לענין סעיף זה —

"חוק מס" — חיקוק הודן בהטלת מס או תשלום חובה ששר האוצר

ממונה על ביצועו או על הגביה לפיו;

"מס" — מס המוטל לפי חוק מס;

"אמצעי אכיפה" — אמצעי מינהלי שתכליתו גביית חוב מס.

(ב) אמצעי אכיפה שבחוק מס ניתן להשתמש בו לגביית חוב מס על פי חוק מס אחר, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

(ג) הוטל עיקול על חשבון הבנק של סרבן שעה שחשבונו ביתרת חובה, לא תהא לבנק זכות קדימה אלא על סכום החובה שהיה בעת הטלת העיקול.

(ד) הוצאות שהוצאו בנקיטת אמצעי אכיפה ישא בהן הסרבן, על אף האמור בסעיפים (3) ו-(2)8, גם אם לא נמכר נכס לשם גביית חוב המס.

דברי הסבר

זכות קדימה, על כן גם כאשר מגדילים את יתרת החובה נשמרת זכות זאת של הבנק.

משום כך מוצע לקבוע שזכות הקדימה של הבנק תהיה רק לגבי סכום יתרת החובה שהיה קיים בעת הטלת העיקול ולא על הגדלת היתרת שלאחר הטלת העיקול.

(3) לפי נוסחו של החוק הקיים ניתן לגבות הוצאות הכרוכות בהוצאה לפועל רק כאשר נמכרו נכסים כדי לגבות מדמי המכר את חוב המס המגיע למדינה. קורה לעתים קרובות שלאחר שננקטו אמצעי אכיפה והוצאו הוצאות אגב כך, נמלך הסרבן בדעתו ופורע את חוב המס. במקרה כזה, לא ניתן, כאמור, לגבות ממנו את ההוצאות שנאלצה המדינה לעמוד בהן בשל סרבנותו.

מוצע לאפשר גביית ההוצאות גם אם הליכי האכיפה לא נסתיימו במכירה.

(1) בחוקי המס השונים נקבעו אמצעי אכיפה שונים, בין משום שבזמנו חשבו שהם מתאימים במיוחד לגביית מס פלוני ובין משום שאגב טיפול בתיקונו של חוק מסוים נראה היה באותה עת כי יש אמצעי חדש ויעיל.

כיום כאשר המגמה היא איהוד הטיפול באכיפת חוקי המס השונים, יש לאפשר למבצעים להשתמש בכל אמצעי האכיפה המצויים בכל חוקי המס, שאם לא כן הולך לאיבוד אחד היתרונות החשובים שבאיהוד הטיפול כאמור.

(2) אחת תדרכים האפשריות כיום להמנע מלתת למדינה זכות קדימה בגביית חובות המס המגיעים לה, היא לסכל את הטלת העיקול על חשבונות הבנק עלידי כך שמחזיקים אותם ביתרת חובה מתמדת, המשתנה, לפי הצורך, לגבי יתרת חובה יש לבנק

1 הא"י, פרק קל"ז, סדר ב', עמ' 1399.